

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЧУГУЄВО-БАБЧАНСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. директора Чугуєво-
Бабчанського лісового фахового
коледжу

(наказ від 30.08.2024 №60)

Валерій СОЛОДОВНИК

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Освітньо-професійна програма	Мисливське господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство

2024 рік

Укладач: УШАКОВА Любов Леонідівна, викладач Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу

Редактор: ГРАЙВОРОНСЬКА Зоя Іванівна, методист Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу.

Програма складена на основі освітньо-професійної програми Мисливське господарство для підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 205 Лісове господарство.

Розглянуто і схвалено цикловою комісією
спеціальності 205 Лісове господарство
Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу.

Протокол від 27.06. 2024 № 7

Голова циклової комісії Надія ЛІТВІНОВА

Погоджено методичною радою
Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу
Протокол від 28.06.2024 №6

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступ

Навчальна програма складена у відповідності до освітньо-професійної програми підготовки фахових молодших бакалаврів напряму 20 Аграрні науки і продовольство. Вона передбачає вивчення актуальних питань охорони праці для лісової галузі господарської, економічної та науково-дослідної діяльності з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності випускників, а також досягнень науково-технічного прогресу.

Навчальна дисципліна «Охорона праці в галузі» є нормативною дисципліною, що включається в навчальні плани як дисципліна обов'язкового вибору.

Предметом дисципліни є вивчення та дослідження теоретичних і практичних основ забезпечення безпеки праці, збереження життя та здоров'я працівників у процесі виробничої діяльності, а також попередження виробничого травматизму та професійних захворювань.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліни, що забезпечують: фізика (розуміння дії фізичних факторів (шум, вібрація, випромінювання тощо)), хімія (аналіз впливу хімічних речовин на здоров'я людини та безпеки при роботі з ними), **біологія та медицина праці** (оцінка впливу виробничих умов на організм людини), основи екології, правознавство (вивчення нормативно-правової бази охорони праці), **Інженерна графіка, механіка, електротехніка** (проєктування безпечних виробничих систем), **Менеджмент та організація виробництва** (впровадження систем управління охороною праці).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у лісовій галузі.

Завдання вивчення дисципліни передбачає забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах лісової галузі господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні **знати:**

1. Законодавчу базу охорони праці;
2. Основи управління охороною праці;
3. Засоби колективного та індивідуального захисту;
4. Принципи організації безпечної праці;
5. Алгоритм дій при нещасних випадках;

вміти:

1. Оцінювати ризики та небезпеки.
2. Забезпечувати безпечні умови праці:
  - Розробляти інструкції з охорони праці для працівників.
  - Здійснювати контроль за дотриманням вимог безпеки на виробництві.
  - Проводити інструктажі з охорони праці та техніки безпеки.
3. Організовувати робочі процеси з урахуванням безпеки.
4. Надавати першу домедичну допомогу.
5. Проводити навчально-роз'яснювальну роботу.
6. Реагувати на надзвичайні ситуації.

А також **набути:**

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини, громадянина України.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність організовувати діяльність з урахуванням вимог безпеки життєдіяльності та охорони праці.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність застосовувати знання і уміння з лісівничих дисциплін та досліджень й практичний досвід ведення лісового та мисливського господарства у виробничій діяльності.

СК8. Здатність ефективно оцінювати та використовувати лісову продукцію.

СК9. Здатність розуміти проєктну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.

СК11. Здатність формувати почуття відповідальності за виконану роботу.

Результати навчання за ОПП (РН):

РН1. Застосовувати базові гуманітарні, природничо-наукові та професійні знання для вирішення виробничих завдань лісгосподарської галузі.

РН6. Застосовувати знання із економіки, законодавчих актів, нормативно-довідкових матеріалів, організаційно-управлінської документації для ефективної організації виробництва.

РН13. Організовувати та здійснювати виробничі процеси згідно з вимогами ергономіки та безпечних умов праці.

РН14. Спілкуватись державною та іноземною мовами, у тому числі з

професійних питань.

Основними формами вивчення дисципліни і проведення поточного та проміжного контролю є: *лекції, дискусії з приводу аналізу виробничих ситуацій, тестування, ділові та дидактичні ігри, складання і рішення тематичних кросвордів, наукові семінари, реферативні читання, навчальні конкурси тощо.*

Підсумковий контроль – екзамен 1 кредит ECTS..

Сформовані компетенції: Це є знання та навички в певній професійній сфері, зокрема у сфері охорони праці, менеджменту. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 години /2 кредити ECTS.

2. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 (5 год). Міжнародні норми в галузі охорони праці.

Партнерство (соціальний діалог) в охороні праці. Соціальне партнерство як принцип законодавчого та нормативно-правового забезпечення охорони праці. Соціальний діалог в Європейському Союзі. Охорона праці як невід’ємна складова соціальної відповідальності. Визначення та основні принципи соціальної відповідальності. Міжнародні норми соціальної відповідальності. Стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність». Міжнародний стандарт ISO 26000 «Настанова по соціальній відповідальності». Трудові норми Міжнародної організації праці.

Тема 2 (5 год). Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.

Законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі. Показчик нормативно-правових актів з питань охорони праці. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища. Положення про організацію системи управління охороною праці в галузі.

Тема 3 (5 год). Система управління охороною праці на підприємстві.

Основні вимоги до побудови і функціонування системи управління охороною праці (СУОП). Забезпечення функціонування та побудова СУОП в організації. Положення про СУОП, структура та зміст його розділів.

Елементи системи управління охороною праці, міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007. Політика в галузі охорони праці. Планування. Впровадження і функціонування СУОП.

Тема 4 (7 год). Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.

Загальні положення та визначення. Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Обов’язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків. Обставини, за яких проводиться розслідування. Встановлення зв’язку нещасного випадку з виробництвом.

Розслідування та облік нещасних випадків, хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві. Розслідування нещасних випадків. Спеціальне розслідування нещасних випадків. Розслідування професійних

захворювань. Організація розслідування, склад комісій з розслідування, основні документи.

Розслідування та облік аварій, інцидентів та невідповідностей.

Особливості розслідування та обліку нещасних випадків не виробничого характеру.

Дослідження та профілактика виробничого травматизму. Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин. Основні причини виробничих травм та професійних захворювань. Розподіл травм за ступенем тяжкості. Методи дослідження виробничого травматизму. Основні технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі.

Тема 5 (7 год). Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності

Аналіз умов праці в лісовому господарстві за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Загальні вимоги безпеки в галузі. Вимоги безпеки під час експлуатації обладнання, при заготівлі сировини, та основних технологічних процесах. Вимоги до засобів індивідуального захисту. Особливості заходів електробезпеки.

Тема 6 (5 год). Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах

Поняття і роль методів управління у лісовій галузі. Адміністративні методи управління. Класи виробничих та складських приміщень по вибуховій та пожежній небезпеці. Вогнестійкість будівельних конструкцій і матеріалів.

Протипожежні перешкоди. Забезпечення безпечної евакуації персоналу. Пожежна безпека технологічного устаткування, електрообладнання, систем опалення, вентиляції. Державний пожежний нагляд. Пожежна профілактика при проектуванні і експлуатації промислових об'єктів, будинків, споруд, технологічного обладнання.

Пожежна сигналізація і зв'язок. Засоби гасіння пожеж. Протипожежне водопостачання. Первинні засоби пожежогасіння. Автоматичні засоби пожежогасіння на об'єктах галузі.

Тема 7 (5 год). Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці

Органи державного нагляду за охороною праці. Основні принципи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Держгірпромнагляд. Права і відповідальність посадових осіб Держгірпромнагляду. Перелік питань для здійснення планових заходів державного нагляду у сфері промислової безпеки та охорони праці.

Проведення державного нагляду за охороною праці. Види та основні параметри проведення наглядових заходів.

Тема 8 (21 год). Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві

Завдання страхування від нещасного випадку. Принципи та види страхування. Суб'єкти та об'єкти страхування. Види страхування. Страховий ризик і страховий випадок. Страхові експерти з охорони праці, їх функції і повноваження. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів. Джерела фінансування Фонду. Страхові тарифи. Страхові виплати. Обов'язки та права суб'єктів страхування від нещасних випадків. Обов'язки Фонду. Права та обов'язки застрахованої особи. Права та обов'язки роботодавця як страхувальника.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

- Практична робота № 1 (2 год) Уміння примінити Закон «Про охорону праці» в умовах виробництва.
- Практична робота № 2 (2 год) Складання акту форми Н-1, (НПВ) про нещасний випадок.
- Практична робота № 3 (2 год) Ситуації . Вирішення практичних ситуацій.

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Розділи, теми	Кількість годин				Форми контролю	
	всього	В тому числі				
		теорія	семінар	практ. роб.		самоств. робота
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Міжнародні норми в галузі охорони праці	5	2			3	
Тема 2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі	5	2			3	усне опитування
Тема 3. Система управління охороною праці на підприємстві	5	2			3	
Тема 4. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.	7	4			3	тестування
Тема 5. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності	7	4			3	

Тема 6. Основні пожежної профілактики на галузевих об'єктах	5	2			3	
Тема 7. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці	5	2			3	усне опитування
Тема 8. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві	21	6		6	9	КР
Підготовка до екзамену					30	Екзамен
Всього:	60+1 кредит(самостійно)	24		6	60	

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ:

Тема № 1. Міжнародні норми в галузі охорони праці

1. Міжнародна організація праці (МОП).
2. Організація об'єднаних націй (ООН) – глобальний договір.
3. Міжнародна агенція атомної енергії.
4. Європейський Союз.

Тема № 2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі

1. Галузеві програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.

Тема № 3. Система управління охороною праці на підприємстві

1. Плани локалізації і ліквідації аварійних ситуацій і аварій. Мета і основні параметри планів.
2. Галузеві системи управління охороною праці.

Тема № 4. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків.

1. Розслідування професійних захворювань. Організація розслідування, склад комісії, основні документи.
2. Розслідування та облік аварій. Розслідування інцидентів та невідповідностей.
3. Дослідження та профілактика виробничого травматизму.
4. Методи дослідження виробничого травматизму.

5. Розподіл травм за ступенем важкості.

Тема № 5. Спеціальні розділи охорони праці в галузі професійної діяльності

1. Правила охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості. (Наказ Держнаглядохоронпраці від 13.07.2005 № 119).
2. Вимоги до засобів індивідуального захисту.
3. Вимоги до санітарного контролю за станом повітря робочої зони.

Тема № 6. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах

1. Протипожежні перешкоди.
2. Пожежна сигналізація і зв'язок. Протипожежне водопостачання. Протипожежні перешкоди.
3. Засоби гасіння пожеж. Первинні засоби пожежогасіння.
4. Протипожежний режим на підприємстві. Порядок дії на випадок пожежі.
5. Відповідальність за порушення правил пожежної безпеки.

Тема № 7. Державний нагляд і громадський контроль за станом охорони праці

1. Проведення державного нагляду за охороною праці.
2. Види та основні параметри наглядових заходів.

Тема № 8. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві

1. Фінансування страхових виплат, соціальних послуг та профілактичних заходів.
2. Права та обов'язки застрахованої особи. Права та обов'язки роботодавця як страхувальника.
3. Ознайомлення з Законом «Про охорону праці».
4. Складання акту форми Н-1, (НПВ) про нещасний випадок.
5. Вирішення практичних ситуацій.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Тестова робота

Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві

1. Розслідування нещасних випадків проводяться у разі:
  - а) раптового погіршення стану здоров'я, гостре професійне захворювання, опік, обмороження;
  - б) враження електричним струмом, іонізуючим випромінюванням;
  - в) зникнення працівника або його смерті на підприємстві;
2. Дії працівника, який виявив потерпілого на робочому місці:
  - а) повідомити безпосереднього керівника, вжити заходи, щодо надання необхідної допомоги;
  - б) надати необхідну допомогу та повідомити працівника.

3. Дії безпосереднього керівника у разі виникнення нещасного випадку:

а) терміново надати першу медичну допомогу, повідомити роботодавця, по – можливості до

прибуття комісії зберегти обстановку на робочому місці такою, яка була на момент аварії;

б) повідомити роботодавця, надати першу медичну допомогу, зберегти на робочому місці

обстановку, що була в момент аварії.

4. Дії роботодавця, який одержав повідомлення про нещасний випадок:

а) створити комісію по розслідуванню нещасного випадку, повідомити робочий орган

виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства, приступати до розслідування;

б) повідомити робочий орган виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства,

створити комісію по розслідуванню, приступити до розслідування.

5. Коли до складу комісії по розслідуванню залучають представників СЕС?

а) у разі виникнення нещасного випадку;

б) у разі отруєння;

в) у разі повідомлення начальника СЕС про нещасний випадок.

6. Дії комісії по розслідуванню нещасного випадку:

а) обстежити місце нещасного випадку, опитати свідків, по можливості потерпілого,

визначити відповідність умов праці вимогам законодавства про ОП, з'ясувати, чи пов'язаний

нещасний випадок з виробництвом;

б) скласти акт за формою Н – 1;

в) обстежити місце нещасного випадку, опитати свідків, по можливості потерпілого,

визначити відповідність умов праці вимогам законодавства про ОП, з'ясувати, чи пов'язаний

нещасний випадок з виробництвом, скласти акт за формою Н – 1;

7. Як називається Акт за формою Н-1:

а) акт спеціального розслідування нещасного випадку, що стався;

б) акт про нещасний випадок на виробництві;

в) акт розслідування професійного захворювання.

8. Чи буде нещасний випадок пов'язаний з виробництвом в разі використання власного

транспорту:

а) так;

б) ні.

9. Чи підлягає спеціальному розслідуванню нещасний випадок з можливою інвалідизацією:

а) так;

б) ні.

10. Хто несе відповідальність за об'єктивне розслідування нещасного випадку:

а) комісія по розслідуванню нещасного випадку;

- б) голова комісії;
- в) роботодавець.

Питання до контрольної роботи

1. Основні положення законодавчих актів України стосовно питань охорони праці.
2. Основні принципи державної політики в галузі охорони праці.
3. Нормативно правові акти з охорони праці, державні та, що діють у межах підприємства.
4. Державне управління охороною праці.
5. Організація управління охороною праці на підприємстві, служба охорони праці.
6. Обов'язки власника, посадових осіб і робітників в галузі охорони праці.
7. Особливості праці жінок, неповнолітніх, інвалідів.
8. Фінансування охорони праці.
9. Організація навчання з охорони праці.
10. Види інструктажів з охорони праці, їх призначення та особливості.
11. Державний нагляд і громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці.
12. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.
13. Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій.
14. Порядок і терміни розслідування нещасних випадків на виробництві.
15. Спеціальне розслідування нещасних випадків.
16. Методи і показники аналізу травматизму та професійної захворюваності на виробництві.
17. Заходи щодо профілактики виробничого травматизму.
18. Поняття фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії.
19. Шкідливі та небезпечні виробничі фактори. Вимоги до приміщень, де використовуються шкідливі речовини.
20. Заходи і засоби нормалізації параметрів мікроклімату у виробничих приміщеннях.
21. Промисловий пил, класифікація. Дія на організм людини.
22. Виробничі отрути, класифікація. Дія на організм людини.
23. Види вентиляції виробничих приміщень.
24. Види і системи освітлення виробничих приміщень.
25. Значення освітлення приміщень і території підприємств.

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка	Рівень знань	Характеристика виконання завдань
5 (відмінно)	Високий	Студент вільно володіє навчальним матеріалом, дає повні, правильні, логічно побудовані відповіді; демонструє вміння застосовувати знання в нових ситуаціях, самостійно аналізує, аргументує, приймає обґрунтовані рішення. Усі практичні завдання та контрольні роботи виконані

		правильно та вчасно.
4 (добре)	Достатній	Студент впевнено орієнтується у програмному матеріалі, допускає несуттєві неточності. Завдання виконані правильно, але можуть містити окремі помилки або недостатню повноту аргументації. Виявляє розуміння логіки управлінських процесів та здатність до самостійних висновків.
3 (задовільно)	Середній	Студент демонструє фрагментарні знання, відповіді неповні або малоструктуровані, допускаються помилки у визначеннях, термінах або висновках. Частина практичних чи контрольних завдань виконана з помилками або невчасно. Проблеми із застосуванням теорії на практиці.
2 (незадовільно)	Низький	Студент не опанував основних положень дисципліни, не здатен самостійно сформулювати відповідь або зробити елементарний аналіз. Завдання не виконані або виконані з грубими помилками. Відсутнє розуміння логіки управлінських дій у сфері лісового/мисливського господарства.
1 (дуже погано)	Дуже низький	Відповідей практично немає, або вони не мають відношення до теми; студент не відвідував заняття, не виконав завдання, виявляє повну відсутність підготовки.

Форми контролю знань, які оцінюються за шкалою:

- **Поточне оцінювання** (усні відповіді, міні-кейси, робота в парах/групах, участь у дискусіях, тести);
- **Письмові контрольні роботи** (аналіз ситуацій, розв'язання задач, управлінські рішення);
- **Самостійна робота** (реферати, кросворди, проблемні запитання);
- **Підсумкова робота** (теоретичні питання + практичні ситуації).

Екзаменаційні питання

1. Аналіз стану безпеки праці в світі.
2. Спеціальне розслідування нещасних випадків.
3. Порядок дії на випадок пожежі.
4. Примірний розподіл функціональних обов'язків з охорони праці керівників, посадових осіб і фахівців.
5. Розслідування та облік нещасних випадків.
6. Протипожежний режим на підприємстві.
7. Соціальний діалог в Європейському союзі.
8. Порядок розслідування і облік нещасного випадку не зв'язаного з виробництвом.
9. Охарактеризуйте завдання загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків.
10. Стандарт SA 8000 «Соціальна відповідальність», вимоги та основні положення
11. Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин

12. Страхування від нещасного випадку. Права та обов'язки застрахованої особи.
13. Система контролю результативності дії СУОП.
14. Первинні засоби пожежогасіння на об'єктах. Норми забезпечення.
15. Охарактеризуйте права громадян на охорону праці під час укладання трудового договору.
16. Міжнародна організація праці (МОП) основні засади.
17. Причини виробничого травматизму в лісовому господарстві. Професійні захворювання.
18. Органи державного контролю за охороною праці. Територіальні управління.
19. Законодавчі та нормативно - правові акти з охорони праці в галузі.
20. Мета та завдання розслідування нещасних випадків. Обов'язки роботодавця щодо розслідування нещасних випадків.
21. Права органів Держгірпромнагляду. Відповідальність за порушення закону про охорону праці.
22. Обставини за яких проводяться розслідування нещасного випадку.
23. Закон України про пожежну безпеку. Основні положення.
24. Охарактеризуйте об'єкт та суб'єкти соціального страхування від нещасних випадків.
25. Положення про організацію системи управління охороною праці в галузі.
26. Встановлення зв'язку нещасного випадку з виробництвом.
27. Правила пожежної безпеки в Україні. Загальний огляд розділів та змісту.
28. Основні вимоги до побудови та функціонування системи управління охороною праці, вирішення основних задач.
29. Розслідування професійних захворювань. Організація розслідування, склад комісії, основні документи.
30. Системи попередження пожежної безпеки на об'єктах.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс законів про працю України.
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».
4. Закон України «Про пожежну безпеку».
5. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку».
6. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».
7. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».
8. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

9. Правила охорони праці для працівників лісового господарства та лісової промисловості. (Наказ Держнаглядохоронпраці від 13.07.2005 № 119).

Навчально-методична

Основна

1. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: Навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.
2. Основи охорони праці: Підручник / За ред. проф. В.В.Березуцького – Х.: Факт, 2005. – 480 с.
3. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
4. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В. М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
5. Д.В. Зеркалов Навчальний посібник: Охорона праці в галузі
<https://uchebnik-online.net/book/412-oxorona-praci-v-galuzi-navchalnij-posibnik-d-v-zerkalov.html>

Додаткова

1. ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
2. ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інф-развуку.
3. ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації
4. НПАОП 0.00-8.24-05 «Перелік робіт з підвищеною небезпекою». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15
5. ДСТУ 2293-99 «Охорона праці. Терміни та визначення основних понять».
6. Гігієнічні нормативи ГН 3.3.5-8-6.6.1-2002 «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу». Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.12.2001 № 528.
7. Міжнародний стандарт SA8000: 2001 «Соціальна відповідальність». SAI SA8000: 2001 Social Accountability International.
8. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 – «Настанова по соціальній відповідальності». ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, мо-лоді та спорту України.
3. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних си-туацій України.
4. [Довідник спеціаліста з охорони праці \(expertus.media\)](http://expertus.media)

5. [Експертус Охорона праці — Цифрове видавництво Експертус \(expertus.com.ua\)](http://expertus.com.ua)